

Αθήνα, 17 Ιουνίου 2022

Αρ. Πρωτ.: Εξ./555/2022

Θέσεις της Ένωσης Ελλήνων Ερευνητών επί του σχεδίου νόμου «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λουπές διατάξεις»

<http://www.opengov.gr/yppeph/?p=5958>

Η Ένωση Ελλήνων Ερευνητών (ΕΕΕ) προωθεί, στηρίζει και στοχεύει στη βελτίωση και ενδυνάμωση της Έρευνας και Τεχνολογίας (Ε&Τ), στη σύνδεση και αμφίδρομη σχέση των φορέων Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας (ΑΕΙ και Ερευνητικά Κέντρα, ΕΚ) και στη σοβαρή και ειλικρινή συζήτηση μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων, με σκοπό τη διαμόρφωση και εγκαθίδρυση του Ενιαίου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης, Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΧΑΕΕΤ) στην Ελλάδα. Οι βασικές αρχές του θεσμικού πλαισίου, που πρέπει να διέπει την Ε&Τ, συνοψίζονται στα εξής κύρια σημεία:

- **άρση του κατακερματισμού του δημόσιου ερευνητικού ιστού,**
- **εγκαθίδρυση του Ενιαίου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης, Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΧΑΕΕΤ),**
- **μακροπρόθεσμος σχεδιασμός και σταθερή, επαρκής χρηματοδότηση μιας Εθνικής Ερευνητικής Πολιτικής,**
- **ευέλικτο πλαίσιο λειτουργίας και διαχείρισης κονδυλίων έρευνας χωρίς αγκυλώσεις και γραφειοκρατικές διαδικασίες.**

Για τη βέλτιστη ανταπόκριση του ερευνητικού και ακαδημαϊκού ιστού της χώρας στις μεταβολές της ευρωπαϊκής πολιτικής για την έρευνα, αλλά και για τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας από τα αποτελέσματα της έρευνας και καινοτομίας για την κοινωνία και την οικονομία της χώρας μας, απαιτούνται: ορθολογικός και ρεαλιστικός σχεδιασμός, ισχυρές ερευνητικές και ακαδημαϊκές δομές με σημαντική κρίσιμη μάζα, μεγάλες και ισχυρές συνέργειες, δικτυακή οργάνωση και διασύνδεση, καθώς και διοικητική και οικονομική ευελιξία.

Η σχεδόν χαοτική, θεσμική διάρθρωση των φορέων της Ε&Τ, όπως σχεδιάζεται στην Ελλάδα, δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε αυτές τις απαιτήσεις. Αντίθετα, **η εγκαθίδρυση και εδραίωση του ΕΧΑΕΕΤ, ως ενιαίου θεσμικού πλαισίου που θα διέπει τον δημόσιο ερευνητικό ιστό, και η περιφερειακή διασύνδεση ερευνητικών και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων μπορούν να αποτελέσουν τη θεσμική, αλλά και αναπτυξιακή θωράκιση στο πλαίσιο της εναρμόνισης της χώρας με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα.**

Σε πλήρη αντίθεση με όσα αναφέρονται παραπάνω, μετά την απροσδόκητη και αιφνίδια μεταφορά της ΓΓΕΚ και όλων των εποπτευόμενων από αυτήν ερευνητικών φορέων από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΑΙΘ) στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (ΥΠΑΝΕ), το ΥΠΑΙΘ, με τη διαφαινόμενη σύμφωνη γνώμη του ΥΠΑΝΕ, προχωρά στη νομοθέτηση ρυθμίσεων που οδηγούν σε πρωτοφανή οπισθοδρόμηση και υπονομεύουν τη συνεργασία μεταξύ ΑΕΙ και ΕΚ. Οι δυσμενείς επιπτώσεις του σ/ν όχι μόνο για την εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία, αλλά και για την κοινωνία και την ανάπτυξη της χώρας, είναι δεδομένες και θα φανούν πολύ σύντομα!

Το 400 σελίδων και 345 άρθρων σ/ν του ΥΠΑΙΘ χαρακτηρίζεται, κατ' επίφαση, από αριστεία, αξιοκρατία και εξωστρέφεια. Στην πραγματικότητα, βρίσκεται σε απόλυτη αντίθεση με αυτό που υποδεικνύει η διεθνής, μακροχρόνια, επιτυχημένη πρακτική και εμπειρία. Το συγκεκριμένο σ/ν ακολουθώντας την καταστροφική πολιτική της προηγούμενης Κυβέρνησης (και του τότε Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΕΘ)), η οποία νομοθέτησε τη δημιουργία Πανεπιστημιακών Ερευνητικών Κέντρων (ΠΕΚ) στα ΑΕΙ, συνεχίζει και εδραιώνει τη λειτουργία τους μετονομάζοντάς τα σε Πανεπιστημιακά Κέντρα Έρευνας και

Καινοτομίας (ΠΑ.Κ.Ε.Κ.), αγνοεί εντελώς την ύπαρξη των υπαρχόντων Ερευνητικών Κέντρων και αποδομεί πλήρως τον επιθυμητό και εντελώς απαραίτητο για τη χώρα Ενιαίο Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης, Έρευνας και Τεχνολογίας.

Ήδη μάλιστα από το Άρθρο 3 παρ. ζ) του υπό διαβούλευση σ/ν σαφώς υπονοείται ότι η δημιουργία του «παράλληλου» ερευνητικού συστήματος μέσω των ΠΑ.Κ.Ε.Κ. σκοπό έχει τη διαμόρφωση του ΕΧΑΕΕΤ εντός των ΑΕΙ με πλήρη αγνόηση των Ερευνητικών Κέντρων της χώρας και του έργου που επιτελείται σε αυτά, και, πλέον, αφού θα έχει επιτευχθεί ο κακώς εννοούμενος ενιαίος χώρος στη χώρα μας, αποστολή των ΑΕΙ θα είναι η συμβολή στην οικοδόμηση του **Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας!!!**

Το «παράλληλο» ερευνητικό σύστημα, που δημιουργείται και χρηματοδοτείται με ειδικούς κανόνες, οι ερευνητές επί θητεία, που θα υπηρετούν στα ΠΑ.Κ.Ε.Κ., η απαγόρευση στη συμμετοχή των Ερευνητών και όλων όσων έχουν τα απαραίτητα προσόντα σε διαδικασίες των ΑΕΙ, όπως π.χ. στις προκηρύξεις εξελίξεων των μελών ΔΕΠ, «τα τείχη που υψώθηκαν» στα ΠΜΣ για τους Ερευνητές και τα ΕΚ (με ιδιαίτερη αναφορά σε ό,τι αφορά στην επίβλεψη διδακτορικών διατριβών) οδηγούν την ΑΕ&Ε σε τρομερή οπισθοδρόμηση και σε καταστάσεις που υπήρχαν πολύ πριν την ψήφιση του Ν. 4009/2011.

Η ΕΕΕ έχει ήδη δημοσιοποιήσει τις θέσεις και τις προτάσεις της για τον βέλτιστο σχεδιασμό και την υλοποίηση εθνικής ερευνητικής πολιτικής, την αποδοτική και παραγωγική διακυβέρνηση της έρευνας και τεχνολογίας, όπως και τη διασύνδεσή τους αφενός με την Ανώτατη Εκπαίδευση, αφετέρου με την καινοτομία και την οικονομία¹.

Οφείλουμε να τονίσουμε ότι το προτεινόμενο «παράλληλο» ερευνητικό σύστημα, εφόσον νομοθετηθεί, θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο ενός δυσμενούς πλαισίου χρηματοδότησης για την έρευνα, με το νέο ΕΣΠΑ να προβλέπει σημαντικά μειωμένη χρηματοδότηση για την έρευνα, με το ΕΛΙΔΕΚ χωρίς εξασφαλισμένη και ενισχυμένη χρηματοδότηση (όπως θα έπρεπε) και με τους τακτικούς προϋπολογισμούς των ΕΚ και των ΑΕΙ καθηλωμένους στα επίπεδα του 2018.

Στη βάση των προαναφερθέντων καταθέτουμε τις επισημάνσεις και τις προτάσεις μας επί του υπό διαβούλευση σ/ν.

Άρθρα 79 έως και 97: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις διαταράσσουν δραστικά τις θεσμοθετημένες σχέσεις μεταξύ ΑΕΙ και ΕΚ (Ν. 4485/2017) σε ό,τι αφορά τα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών (ΜΠΣ), καθώς και την επίβλεψη διδακτορικών διατριβών. Οι διατάξεις του Ν.4485/2017 διαμόρφωσαν ένα θετικό πλαίσιο για την ανάπτυξη των συνεργατικών πρακτικών για την ίδρυση και λειτουργία ΜΠΣ και την επίβλεψη διδακτορικών διατριβών, που σχεδιάζονται, οργανώνονται και υλοποιούνται από κοινού στα ΑΕΙ και τα ΕΚ και εκμεταλλεύονται τα πλεονεκτήματα και των δύο χώρων.

Αντί να ενισχυθούν ακόμη περισσότερο οι συνέργειες ΑΕΙ και ΕΚ, με το παρόν σ/ν υποβαθμίζονται και ειδικότερα σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή των ΕΚ και των Ερευνητών. Το άρθρο 80 παρ. 5 αποκλείει τα ΕΚ του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 από τα διατμηματικά ή διδρυματικά ΜΠΣ και περιορίζει τη συμμετοχή τους σε αυτά σε απλή «σύμπραξη». Το άρθρο 83 υποβαθμίζει και απαξιώνει τους Ερευνητές παραβλέποντας ότι αυτοί κρίνονται και αξιολογούνται με τα ίδια κριτήρια που αξιολογούνται τα μέλη ΔΕΠ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα υποβάθμισης του ρόλου των Ερευνητών συνιστά επίσης η διάταξη του άρθρου 94 με τη συνεπίβλεψη - υποστήριξη διδακτορικών διατριβών. Ειδικότερα, η ρύθμιση αυτή προβλέπει δυνατότητα συμμετοχής ερευνητών ως μελών τριμελών συμβουλευτικών επιτροπών μόνο σε περίπτωση διοργάνωσης προγραμμάτων διδακτορικών σπουδών με συνεπίβλεψη, ενώ σε καμία περίπτωση δεν προβλέπεται δυνατότητα ορισμού τους ως επιβλεπόντων, όπως προέβλεπε ο Ν4485/2017.

Στην οπισθοδρόμηση, που σχεδιάζει να νομοθετήσει το ΥΠΑΙΘ, τα ΕΚ, τα οποία διέπονται από το θεσμικό πλαίσιο για την έρευνα, απαντούν με τη μακρόχρονη συμμετοχή και εμπειρία τους στη μεταπτυχιακή εκπαίδευση νέων επιστημόνων και την παροχή διεθνώς ανταγωνιστικής εκπαίδευσης σε ταχέως αναπτυσσόμενους τομείς αιχμής της βασικής και της εφαρμοσμένης έρευνας, και με τη διαχρονική συμμετοχή τους στην οργάνωση επιτυχημένων Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών και την

¹ <https://www.eee-researchers.gr/theseis-kai-protaseis-tis-eee-gia-ti-diakyvernisi-tis-ereynas-kai-technologias/>

επίβλεψη διδακτορικών διατριβών σε συνεργασία με τα ΑΕΙ. Είναι φανερό ότι, σε αντίθεση με τα προβλεπόμενα στο σ/ν, **η αναβάθμιση του ρόλου των ΕΚ και των Ερευνητών τους στη μεταπτυχιακή εκπαίδευση θα προσφέρει στη διατήρηση και αναβάθμιση της ποιότητας της έρευνας (μακροπρόθεσμη και σε βάθος διερεύνηση, ενθουσιασμός και δημιουργικότητα νέων επιστημόνων κ.λπ.), στην αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας (π.χ. δημιουργία νέων επιχειρήσεων από νέους επιστήμονες-επιχειρηματίες) και θα συμβάλει στην ενίσχυση συνεργειών μεταξύ ΕΚ και ΑΕΙ.**

Είναι απαραίτητο να συμπεριληφθούν στο παρόν σ/ν οι ρυθμίσεις του άρθρου 39 του Ν. 4485/2017 για την επίβλεψη διδακτορικών διατριβών και του άρθρου 43 του ίδιου νόμου που αναφέρεται στα Ειδικά Πρωτόκολλα Συνεργασίας μεταξύ ΑΕΙ και ΕΚ στα πλαίσια συνδιοργάνωσης διδρυματικών ΠΜΣ.

Πρόταση της ΕΕΕ:

Να ληφθούν υπόψη και να συνεχίσουν να ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 39 και 43 του Ν. 4485/2017

Άρθρα 130 έως και 137: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Η Ένωση Ελλήνων Ερευνητών (ΕΕΕ) έχει επανειλημμένα υποστηρίξει ότι ένα από τα κυριότερα προβλήματα του δημόσιου ερευνητικού χώρου στην Ελλάδα είναι οι διαφοροποιήσεις τόσο ως προς τη διοικητική διάρθρωση, όσο και ως προς το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τους διάφορους ερευνητικούς φορείς. Προς επίλυση του θέματος η ΕΕΕ έχει προτείνει **όλα τα Ερευνητικά Κέντρα/Ινστιτούτα και όλοι οι φορείς με ερευνητικές δραστηριότητες, που είναι σήμερα διασπαρμένοι σε διάφορα Υπουργεία και υπηρεσίες, να εποπτεύονται από μία αρχή και να διέπονται από το ίδιο θεσμικό πλαίσιο.**

Η ΕΕΕ υποστηρίζει, επιπλέον, ότι μέσω της διαμόρφωσης του Ενιαίου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας, οι φορείς της ΑΕ&Ε στη χώρα μας θα αποτελέσουν ένα αλληλοσυμπληρούμενο, δυναμικό σύστημα, το οποίο θα αξιοποιήσει, θα συνδυάσει και θα μεγιστοποιήσει τα πλεονεκτήματα που έχουν οι δύο επιμέρους χώροι προς όφελος και του κοινωνικού και παραγωγικού ιστού της χώρας.

Η ίδρυση νέων φορέων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ) ή Ερευνητικών Κέντρων (ΕΚ) είναι βέβαια δυνατή και μπορεί μάλιστα να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Πριν από την ίδρυση, όμως, οποιουδήποτε φορέα, απαιτείται ένας μακροπρόθεσμος, εθνικός, στρατηγικός σχεδιασμός που θα περιλαμβάνει στόχους και κατευθύνσεις για την ανάπτυξη της ΑΕ&Ε στη χώρα μας. Οι αποφάσεις δε για την ίδρυση νέων φορέων, θα πρέπει:

- **να εξυπηρετούν τον εθνικό σχεδιασμό,**
- **να βασίζονται σε μία εμπεριστατωμένη μελέτη σκοπιμότητας,**
- **να λαμβάνουν υπ' όψιν τις στρεβλώσεις του παρελθόντος ώστε να μην τις επαναλαμβάνουν,**
- **να αποτρέπουν τον κατακερματισμό και την αλληλοεπικάλυψη των θεματικών αντικειμένων,**
- **να λαμβάνουν υπ' όψιν το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και, φυσικά,**
- **να προβλέπουν χρηματοδότηση που να είναι επαρκής τόσο για τη βιωσιμότητα όσο και για την ανάπτυξη των υπό ίδρυση φορέων.**

Με το παρόν σ/ν το ΥΠΑΙΘ συνεχίζει και εδραιώνει την υλοποίηση του «παράλληλου ερευνητικού συστήματος», η οποία άρχισε από την προηγούμενη πολιτική ηγεσία του Υπουργείου. Ήδη από το 2018 το Υπουργείο νομοθετούσε την ίδρυση Πανεπιστημιακών Ερευνητικών Κέντρων (ΠΕΚ) σε κάθε συγχώνευση Α.Ε.Ι. και Α.Τ.Ε.Ι., χωρίς σχεδιασμό, χωρίς σαφή σκοπό και χωρίς αιτιολόγηση.

Στην ίδια κατεύθυνση κινούνται και οι ρυθμίσεις στο παρόν σ/ν για την ίδρυση των Πανεπιστημιακών Κέντρων Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΑ.Κ.Ε.Κ.) που θα αντικαταστήσουν τα ΠΕΚ κατ' όνομα και μόνο.

Η ίδρυση των ΠΑ.Κ.Ε.Κ. αποτελεί μία πολιτική πρωτοβουλία που είναι στην αντίθετη κατεύθυνση προς τις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής πολιτικής για την έρευνα, αλλά και των αναγκών της χώρας, καθώς προκύπτουν νέες δομές που: α) θα κάνουν αδύνατο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας εθνικής ερευνητικής πολιτικής, καθώς κατακερματίζουν ακόμα περισσότερο έναν ήδη κατακερματισμένο ερευνητικό ιστό, β) δεν στηρίζονται στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για την έρευνα, γ) δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για συνέργειες με τους υπάρχοντες ερευνητικούς φορείς της χώρας, δ) θα δημιουργήσουν επικαλύψεις με θεματικά αντικείμενα που θεραπεύονται στα ήδη υπάρχοντα ΕΚ, ε) ενισχύουν την εσωστρέφεια αντί για τη διαπεριφερειακή δικτυακή διασύνδεση, η οποία θα ενίσχυε την εξωστρέφεια, ζ) απαιτούν νέους πόρους, καθώς προβλέπεται η χρηματοδότησή τους μέσω και του τακτικού προϋπολογισμού.

Ειδικότερα, μάλιστα, αγνοείται εντελώς η ύπαρξη στη χώρα μας των Ερευνητικών Κέντρων και των σε αυτά λειτουργούντων Ερευνητικών Ινστιτούτων, καθώς προβλέπεται: «*ότι για την ίδρυση ενός Ερευνητικού Ινστιτούτου απαιτείται η υποβολή προς το ΠΑ.Κ.Ε.Κ. τεκμηριωμένης εισήγησης από οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Α.Ε.Ι.*» που θα περιλαμβάνει την ερευνητική ομάδα, τη μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας του υπό ίδρυση Ε.Ι. **στην οποία αναλύεται η ανάγκη που θα καλυφθεί από την ίδρυση του συγκεκριμένου Ε.Ι., η οποία δεν καλύπτεται από τα ήδη υφιστάμενα Ε.Ι. του ΠΑ.Κ.Ε.Κ.!!!**, την έκθεση συμβατότητας με το στρατηγικό σχέδιο και τον αναπτυξιακό προγραμματισμό του Α.Ε.Ι. και του ΠΑ.Κ.Ε.Κ., καθώς και έκθεση συμβατότητας με την Εθνική Στρατηγική Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας ή την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης και τον προτεινόμενο Επιστημονικό Διευθυντή του υπό ίδρυση Ε.Ι. κατά τα δύο (2) πρώτα έτη λειτουργίας του!

Επιπλέον προβλέπεται ότι τα: «*Πανεπιστημιακά Κέντρα Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΑ.Κ.Ε.Κ.) Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής δύνανται να ιδρύουν Κοινά Ερευνητικά Ινστιτούτα (Κ.Ε.Ι.) σε συνεργασία με άλλα ΠΑ.Κ.Ε.Κ. των Α.Ε.Ι. της ημεδαπής, καθώς και με Ιδρύματα και ερευνητικούς οργανισμούς της αλλοδαπής.*», αγνοώντας τελείως την ύπαρξη των Ερευνητικών Κέντρων της ημεδαπής!

Ιδιαίτερη, μάλιστα, εντύπωση προκαλεί η πρόβλεψη για επιχορήγηση των ΠΑ.Κ.Ε.Κ. και από τον τακτικό προϋπολογισμό, όταν η επιχορήγηση των ΕΚ του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 είναι προβληματική και δεν καλύπτει παρά μόνο τη μισθοδοσία του τακτικού προσωπικού τους.

Η ΕΕΕ θεωρεί ότι η ίδρυση των ΠΑ.Κ.Ε.Κ. αποτελεί σπατάλη δυνάμεων και πόρων. Αντίθετα, η συνένωση δυνάμεων του αξιολογούμενου και καταξιωμένου δημόσιου ερευνητικού χώρου των ΑΕΙ και των ΕΚ θα είναι προς όφελος της επιστημονικής αριστείας, της έρευνας, της κοινωνίας και της εθνικής οικονομίας. Πρέπει με κάθε τρόπο να αποφευχθούν οι αλληλοεπικαλύψεις στα ερευνητικά αντικείμενα, και ο εξ αυτών απορρέων κατακερματισμός του ερευνητικού δυναμικού και των ερευνητικών κονδυλίων, αλλά και οι πελατειακές σχέσεις και η συνακόλουθη αναξιοκρατία. **Ειδικότερα, σε μια εποχή κρίσης και αναγκαστικών περικοπών, είναι σημαντικό η έμφαση να δοθεί στη διασύνδεση των υπαρχόντων φορέων έρευνας με ομοειδή αντικείμενα, μέσω δικτυώσεων, καθώς και στην πλήρη αξιοποίηση και ενίσχυση του υπάρχοντος ερευνητικού δυναμικού, εξοπλισμού και τεχνογνωσίας, και όχι στην περαιτέρω διάσπαση του ερευνητικού ιστού και στον κατακερματισμό των εθνικών ερευνητικών πόρων.**

Πρόταση της ΕΕΕ:

- Απόσυρση των άρθρων 130 έως και 137 του σ/ν, που αναφέρονται στην ίδρυση των ΠΑ.Κ.Ε.Κ.
- Χάραξη ενός εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού για την ΑΕ&Ε και θεσμοθέτηση ρυθμίσεων με σκοπό τη συνένωση δυνάμεων και συνεργειών μεταξύ των ΑΕΙ και των ΕΚ προς όφελος της επιστημονικής αριστείας, της έρευνας, της κοινωνίας και της εθνικής οικονομίας.
- Εξειδίκευση και διασφάλιση της οριζόντιας δικτύωσης των μεγάλων δημόσιων φορέων ΑΕ&Ε, οι οποίοι διαθέτουν και μεγάλο τμήμα των εθνικών ερευνητικών υποδομών, με έδρα τους σε ορισμένες μόνο Περιφέρειες της χώρας με ερευνητικούς φορείς των λοιπών Περιφερειών.
- Κάθε νέο ΕΚ θα πρέπει απαραίτητως να εποπτεύεται από τη ΓΓΕΚ και να λειτουργεί με βάση το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για την έρευνα.

Άρθρο 140: Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού – Βαθμίδες

Σε αντίθεση με τη διακήρυξη του ΥΠΑΙΘ για την εξωστρέφεια των ΑΕΙ, οι «ανοικτές» προκηρύξεις για την εξέλιξη των μελών ΔΕΠ στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή ή Καθηγητή με την παρούσα ρύθμιση αποκλείουν όλους όσους δεν είναι μέλη ΔΕΠ αλλά πληρούν τα απαραίτητα κριτήρια για την κατάληψη αυτής της βαθμίδας: «*Στη διαδικασία εξέλιξης μέλους Δ.Ε.Π. στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή ή Καθηγητή δύνανται να συμμετέχουν αποκλειστικά μέλη Δ.Ε.Π. του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. που πληρούν τις προϋποθέσεις εξέλιξης.*»

Πρόταση της ΕΕΕ:

Στη διαδικασία εξέλιξης μέλους Δ.Ε.Π. στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή ή Καθηγητή δύνανται να συμμετέχουν όλοι όσοι πληρούν τις προϋποθέσεις των παραπάνω βαθμίδων.

Άρθρο 167: Έδρες Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας

Προβλέπεται ο διορισμός σε βαθμίδα Καθηγητή ή Ερευνητή κάθε Έλληνα αναγνωρισμένου επιστήμονα που συμμετέχει ως κύριος ερευνητής σε ενεργό πρόγραμμα ERC και, ειδικότερα, ανάλογα με τον τύπο του ERC μπορεί να διοριστεί σε βαθμίδα Επίκουρου Καθηγητή ή Καθηγητή σε ΑΕΙ ή σε βαθμίδα Ερευνητή Γ' ή Α' στα Ερευνητικά Ινστιτούτα των ΠΑΚΕΚ.

Στο άρθρο 69 παρ. 19 του Ν. 4485/2017 είχε θεσμοθετηθεί προσωποπαγής θέση Ερευνητή Γ' για τον επιστημονικό υπεύθυνο έργου ERC με διάρκεια τη διάρκεια του έργου. Με τη λήξη του έργου, το ΔΣ του ΕΚ μπορεί να προκηρύξει θέση μετά από αίτημα του ενδιαφερόμενου για την ίδια βαθμίδα. Με τον τρόπο αυτό τηρούνται οι διαδικασίες προκήρυξης και επιλογής για τη συγκεκριμένη βαθμίδα.

Στην προτεινόμενη ρύθμιση η ίδρυση «έδρας»! ERC και ο διορισμός σε αυτήν όσων έχουν λάβει ERC Grants χωρίς άλλη αξιολόγηση συνιστά άνιση μεταχείριση σε σχέση με τους Ερευνητές του ν. 4310/2014, οι οποίοι αξιολογούνται με συγκεκριμένα κριτήρια προκειμένου να διοριστούν σε κάποια βαθμίδα.

Πρόταση της ΕΕΕ:

Να απαλειφθεί το άρθρο 167

Άρθρο 171: Επισκέπτες καθηγητές – Επισκέπτες ερευνητές

Σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση, ως Επισκέπτες Καθηγητές ή Ερευνητές τιτλοφορούνται οι «Έλληνες ή αλλοδαποί επιστήμονες, οι οποίοι είτε κατέχουν θέση καθηγητή σε πανεπιστήμιο της αλλοδαπής ή ερευνητή σε ερευνητικό οργανισμό της αλλοδαπής είτε διαθέτουν κατ' ελάχιστον τα προσόντα που απαιτούνται για την εκλογή σε θέση επίκουρου καθηγητή σε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής ή ερευνητή Γ' βαθμίδας σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4310/2014 (Α' 258), δύνανται να απασχολούνται ως επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές, αντίστοιχης βαθμίδας, σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ίδρύματα (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής για την κάλυψη εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών Τμήματος ή Σχολής του Α.Ε.Ι.».

Όπως είναι σαφές και σε αυτή τη ρύθμιση, τα ΑΕΙ αποζητούν τη συνεργασία αποκλειστικά και μόνο με Ερευνητές της αλλοδαπής. Το άρθρο 35 του Ν. 4310/2014 που προβλέπει τον τίτλο του «Επισκέπτη Ερευνητή» στο πλαίσιο της διασύνδεσης ΑΕΙ και ΕΚ δεν εφαρμόστηκε ποτέ!

Πρόταση της ΕΕΕ:

Ζητούμε την επέκταση και εφαρμογή του άρθρου και για τους Ερευνητές των ΕΚ σύμφωνα με τον Ν. 4310/2014 όπως ισχύει.

Άρθρο 172: Ερευνητές επί θητεία

Σύμφωνα με το παρόν άρθρο: «Στα Ερευνητικά Ινστιτούτα του Πανεπιστημιακού Κέντρου Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΑ.Κ.Ε.Κ.), τα Πανεπιστημιακά Εργαστήρια και τις Πανεπιστημιακές Κλινικές των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), τα οποία αναφέρονται εφεξής ως ερευνητικές μονάδες του Α.Ε.Ι., δύνανται να **απασχολούνται ερευνητές επί θητεία**»

Για μία ακόμη φορά στο παρόν σ/ν προτείνεται η απονομή του τίτλου του Ερευνητή σε διάφορες κατηγορίες προσωπικού των ΑΕΙ, χωρίς σαφή αναφορά στα προσόντα, στις διαδικασίες προκήρυξης και αξιολόγησής τους και βεβαίως κατά παρέκκλιση σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων. Επίσης οι ερευνητές επί θητεία περιλαμβάνονται σε διάφορα άρθρα του σ/ν έχοντας διάφορες αρμοδιότητες ακόμη και να διδάσκουν στα ΜΠΣ.

Δεν έχει ληφθεί υπόψη ότι Ερευνητές επί θητεία, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν. 4386/2014, όπως ισχύει, είναι οι Ερευνητές Γ' των ΕΚ!

Πρόταση της ΕΕΕ:

Να απαλειφθεί ο τίτλος Ερευνητές επί θητεία

Άρθρα 267 έως και 276 : ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ

Στο παρόν σ/ν, εκτός των ρυθμίσεων για τα ΠΑ.Κ.Ε.Κ., περιλαμβάνονται και ρυθμίσεις για την ίδρυση και λειτουργία των Ερευνητικών Πανεπιστημιακών Ινστιτούτων (ΕΠΙ), τα οποία λειτουργούν ήδη σε ορισμένα

Πανεπιστήμια. Σημειώνουμε ότι τα ΕΠΙ αναφέρονται ήδη στον Ν. 4310/2014 στο άρθρο 13Α, όπως ισχύει: «Τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα τα οποία έχουν συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2083/1992 και μετά από την κατάργησή του με τις διατάξεις του ν. 3685/2008 και ήδη διατηρούνται με μεταβατικές διατάξεις του ν. 4009/2011.»

Να υπενθυμίσουμε ότι, στον νόμο του ΥΠΑΙΘ Ν.4521/2018, στο άρθρο 12, προβλέπεται η υποχρεωτική αξιολόγηση των ΕΠΙ μέχρι το τέλος του 2019 και στην περίπτωση μη επιτυχούς αξιολόγησης η ένταξή τους στους ΕΛΚΕ των οικείων Ιδρυμάτων. Δεν έχει περιέλθει σε γνώση μας η υλοποίηση της συγκεκριμένης νομοθετικής ρύθμισης.

Αντιθέτως, στο παρόν σ/ν περιλαμβάνεται το Άρθρο 273 σύμφωνα με το οποίο και τα ΕΠΙ, πέραν των ΠΑΚΕΚ, αποκτούν Ερευνητές επί θητεία: «Τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.) δύνανται να προσλαμβάνουν με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ως ερευνητές Α', Β' και Γ' βαθμίδας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 18 του ν. 4310/2014 (Α' 258), επιστήμονες υψηλής επιστημονικής εμπειρίας και κατάρτισης, κατόχους διδακτορικού διπλώματος, που έχουν τα αντίστοιχα προσόντα για κάθε βαθμίδα, καθώς και Ειδικούς Λειτουργικούς Επιστήμονες. Οι Ερευνητές Α' και Β' βαθμίδας προσλαμβάνονται με συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου και οι Ερευνητές Γ' Βαθμίδας με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου. Η μισθοδοσία των Ερευνητών βαρύνει αποκλειστικά τους ίδιους πόρους των Ε.Π.Ι. και οι εργασιακές σχέσεις τους διέπονται αποκλειστικά από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.»

Πρέπει να επισημάνουμε για μια ακόμη φορά ότι ο τίτλος του «Ερευνητή» ορίζεται με σαφήνεια στον Ν. 4310/2014, στην παρ. 2 του άρθρου 18, (όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει), όπου και ορίζεται ότι: «Οι ερευνητές είναι επιστήμονες υψηλής επιστημονικής εμπειρίας και κατάρτισης, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Εργάζονται αυτοτελώς και ανεξάρτητα για την παραγωγή ή βελτίωση γνώσεων και την εφαρμογή τους για την παραγωγή προϊόντων, διατάξεων, διαδικασιών, μεθόδων και συστημάτων. Μπορούν να παρέχουν και εκπαιδευτικό και διοικητικό έργο. Τον τίτλο του ερευνητή φέρουν αποκλειστικά οι επιστήμονες ερευνητικών κέντρων, οι οποίοι έχουν εκλεγεί σε βαθμίδα ανάλογη των προσόντων και της εμπειρίας τους που απαιτούνται και οι οποίοι επιβλέπουν ερευνητικές εργασίες, έργα και ομάδες κατά τις πολιτικές έρευνας του κάθε ερευνητικού κέντρου και της ΓΓΕΤ. Ανάλογα με το ερευνητικό έργο τους, τη διεθνή αναγνώρισή τους και τη συμβολή τους στην εκμετάλλευση των επιστημονικών και τεχνολογικών γνώσεων και κατ' αντίστοιχία με αυτές των καθηγητών Α.Ε.Ι., όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 16 του ν. 4009/2011 (Α' 195), οι ερευνητές κατατάσσονται σε τρεις βαθμίδες (Α', Β' και Γ'), οι οποίες είναι ανεξάρτητες και αυτοτελείς».

Η «απονομή» του τίτλου του Ερευνητή και μόνο, χωρίς να πληρούνται και οι υπόλοιπες προϋποθέσεις που θέτει το θεσμικό πλαίσιο για την έρευνα και τους Ερευνητές, συνιστά θεσμική απαξίωση των Ερευνητών και νομοθετικό εκφυλισμό από τη στιγμή που οι νόμοι ψηφίζονται αλλά δεν εφαρμόζονται! Είναι σαφές ότι το ΥΠΑΙΘ ικανοποιεί ένα παλαιό αίτημα των ΕΠΙ κατά παρέκκλιση κάθε νομικής και ηθικής έννοιας και δεοντολογίας.

Πρόταση της ΕΕΕ:

Απόσυρση του άρθρου 273 και εφαρμογή του άρθρου 12 του Ν.4521/2018.

Άρθρο 277: Θέματα μισθολογικών αποδοχών διδακτικού προσωπικού – Τροποποίηση του ν. 4472/2017

Η παρούσα ρύθμιση αποτιμάται ως θετική για τα μέλη ΔΕΠ γιατί επιλύει ένα σημαντικό θέμα ως προς την αναγνώριση προϋπηρεσίας που δημιουργεί μισθολογικά προβλήματα στους νέους συναδέλφους που έχουν υπηρετήσει σε ΑΕΙ και ΕΚ της ημεδαπής ή και της αλλοδαπής. Σημαντική προσθήκη στη ρύθμιση αποτελεί το: «ανεξαρτήτως της συμβατικής τους σχέσης με αυτά».

Η ΕΕΕ έχει επανειλημμένα ζητήσει την τροποποίηση του άρθρου 133 του Ν. 4472/2017 ώστε να επιλυθεί το θέμα της αναγνώρισης της προϋπηρεσίας των ερευνητών. Με την πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση (άρθρο 99 Ν. 4914/2022) επιλύθηκε εν μέρει το θέμα της αναγνώρισης προϋπηρεσίας για την ημεδαπή και μόνο για τις συμβάσεις εργασίας (ΙΔΟΧ). Για τη συνολική επίλυση του θέματος κρίνεται απαραίτητη η αναγνώριση της προϋπηρεσίας των Ερευνητών ανεξαρτήτως της συμβατικής σχέσης που είχαν με τα ΑΕΙ/ΕΚ.

Επίσης για το θέμα της αναγνώρισης της προϋπηρεσίας σε ΕΚ του εξωτερικού επαναλαμβάνουμε την πρότασή μας, να συμπεριληφθεί ρύθμιση στο παρόν σ/ν στις αντίστοιχες ρυθμίσεις για το ΔΟΑΤΑΠ, ώστε

αυτό να αναλάβει και την αρμοδιότητα για τα θέματα «ισοτιμίας» και «αναγνώρισης» των ερευνητικών κέντρων/ινστιτούτων του εξωτερικού.

Να τονίσουμε για μία ακόμη φορά ότι η **μισθολογική απομείωση αλλά και η θεσμική υποβάθμιση των Ερευνητών που επήλθε με την εφαρμογή του Ν.4472/2017 σε συνδυασμό με τη μη δυνατότητα αναγνώρισης της προϋπηρεσίας των Ερευνητών συνιστά αποτρεπτικό παράγοντα για την προσέλκυση νέων Ερευνητών στον ερευνητικό ιστό και, ειδικότερα, από το εξωτερικό.**

Πρόταση της ΕΕΕ:

Κατά απόλυτη αναλογία με την τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 129 του ν. 4472/2017 για την προϋπηρεσία των μελών ΔΕΠ θα πρέπει να τροποποιηθεί και το άρθρο 133 του Ν. 4472/2017 που αναφέρεται στην προϋπηρεσία των ερευνητών, ως ακολούθως:

«4. Ως υπηρεσία για τη μισθολογική κατάταξη και εξέλιξη υπολογίζεται η αναφερόμενη στις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 11 του ν. 4354/2015, όπως κάθε φορά ισχύει. Για τους Ερευνητές **και Ειδικούς Λειτουργικούς Επιστήμονες** αναγνωρίζεται ως προϋπηρεσία το διδακτικό ή ερευνητικό έργο που έχει προσφερθεί σε δημόσια ή ιδιωτικά πανεπιστήμια του εξωτερικού, εφόσον οι τίτλοι σπουδών που αυτά παρέχουν, αναγνωρίζονται από το αρμόδιο για τον σκοπό αυτό όργανο ως ακαδημαϊκά ισότιμοι με αυτούς των **Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων** της ημεδαπής, καθώς και το ερευνητικό έργο που έχει προσφερθεί σε **Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ή** δημόσια Ερευνητικά Κέντρα ή Ινστιτούτα του άρθρου 13α του ν. 4310/2014 (Α' 258) **ανεξαρτήτως της συμβατικής τους σχέσης με αυτά**. Η αναγνώριση των ανωτέρω υπηρεσιών πραγματοποιείται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου και τα οικονομικά αποτελέσματα ισχύουν από την ημερομηνία υποβολής της σχετικής αίτησης και όλων των απαραίτητων δικαιολογητικών.»

Άρθρα 229 έως και 259: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα, ως ένας εξαιρετικά δυναμικός και παραγωγικός τομέας κάθε αναπτυσσόμενης κοινωνίας, θα έπρεπε και στην Ελλάδα να διέπεται από νομικό πλαίσιο που να διευκολύνει την ευελιξία στη διαχείριση και αξιοποίηση των σχετικών πόρων και να ενισχύει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία μέσα από ελεγκτικούς μηχανισμούς (κατ' αντιστοιχία με τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς). Αντ' αυτών, μετά την ψήφιση του Ν. 4485/2017, η έρευνα υφίσταται ασφυκτικά τη δαιδαλώδη, γραφειοκρατική και, εντέλει, αναποτελεσματική πρακτική του στενού δημόσιου τομέα.

Η εξαιρετικά χρονοβόρα, περίπλοκη, γραφειοκρατική λειτουργία του Δημόσιου Λογιστικού, πλήττει ανεπανόρθωτα το ελληνικό ερευνητικό σύστημα, έναν από τους λίγους παραγωγικούς, αναπτυξιακούς τομείς στους οποίους η χώρα παρουσιάζει θετικές και ανοδικές επιδόσεις, ακόμη και μέσα στην περίοδο της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης και παρά τη συνεχιζόμενη, κατά τα τελευταία χρόνια, υποχρηματοδότηση της ΑΕ&Ε.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις προσπαθούν με θετικές και μικρές τροποποιήσεις να επιφέρουν οριακές βελτιώσεις στη συνολική δυσλειτουργία και τις τρομακτικές γραφειοκρατικές στρεβλώσεις που επιβλήθηκαν στους ΕΛΚΕ των Ερευνητικών Κέντρων με τον Ν4485/2017. Δυστυχώς, για μία ακόμη φορά είναι φανερό ότι η Πολιτεία επιλέγει άτολμες παρεμβάσεις στη διαχείριση των ερευνητικών έργων και δεν προβαίνει σε ουσιαστικές αλλαγές, που θα εξαιρούσαν την έρευνα αλλά και την καινοτομία από δημοσιονομικές αγκυλώσεις και θα διευκόλυναν την ευελιξία στη διαχείριση των κονδυλίων έρευνας, ώστε να αυξηθεί η απορρόφηση και η αξιοποίηση των ερευνητικών πόρων.

Ενδεικτικά οι θετικής κατεύθυνσης ρυθμίσεις που αφορούν στις απευθείας αναθέσεις προμηθειών έως 10.000€, στις προκαταβολές και δαπάνες για συμμετοχές σε συνέδρια και δημοσιεύσεις, αποτελούν ελάχιστη ελάφρυνση στον γραφειοκρατικό φόρτο που επωμίζονται οι Επιστημονικοί Υπεύθυνοι έργων και τα ΕΚ. Αναφερόμαστε ειδικότερα **στις ποικιλώνυμες ιδιαιτερότητες που έχουν οι δαπάνες των ειδικών υλικών, προμηθειών και παροχών που απαιτούνται για τη διεξαγωγή αυτής της «άγνωστης» για το δημόσιο λογιστικό ερευνητικής δραστηριότητας.**

Επίσης, θα θέλαμε να προτείνουμε, για μία ακόμα φορά, τη θεσμοθέτηση Επιτροπής Ερευνών και στα ΕΚ, κατ' αντιστοιχία με τα ΑΕΙ. Μέχρι σήμερα, στα ΕΚ οι αντίστοιχες αρμοδιότητες της Επιτροπής Ερευνών και της Συγκλήτου των ΑΕΙ ασκούνται από τα Διοικητικά Συμβούλια.

Πρόταση της ΕΕΕ:

- Εξαίρεση της έρευνας από το δημόσιο λογιστικό.
- Εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων για τη διαχείριση των κονδυλίων έρευνας και για τα ΕΚ.
- Θεσμοθέτηση της Επιτροπής Ερευνών και για τα ΕΚ.
- Νομοθετική ρύθμιση για την παράταση υποχρέωσης υποβολής των Οδηγών Χρηματοδότησης.

Για την Ένωση Ελλήνων Ερευνητών

Η Πρόεδρος
Μαρία Α. Κωνσταντοπούλου

Η Γενική Γραμματέας
Γεωργία Κ. Τσιροπούλα

Κοινοποίηση:

Γραφείο Πρωθυπουργού

Κύριο Σπυρίδωνα-Αδωνι Γεωργιάδη, Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, minister.sec@m nec.gr

Κύριο Χρίστο Δήμα, Υφυπουργό Έρευνας και Τεχνολογίας, c.dimas@m nec.gr

Κυρία Νίκη Κεραμέως, Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, minister@minedu.gov.gr

Καθηγητή Ευάγγελο Συρίγο, Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, depminoffice@minedu.gov.gr

Καθηγητή Αθανάσιο Κυριαζή, Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας, secgenof@gsrt.gr

Σύνοδο Προέδρων Ερευνητικών Κέντρων, presidents@synodos-ek.gr

Πρόεδρο και Μέλη του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας,

Σύνοδο Πρυτάνεων και Προέδρων ΔΕ Ελληνικών Πανεπιστημίων, lilnikol@interel.uoa.gr

Διοικούσα Επιτροπή της ΠΟΣΔΕΠ, posdep.gr@gmail.com

Πρόεδρους Κομμάτων του Ελληνικού Κοινοβουλίου

Πρόεδρο και μέλη της της Διαρκούς Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων

Πρόεδρο και μέλη της της Διαρκούς Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων

Μαρία Α. Κωνσταντοπούλου: ΕΚΕΦΕ «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ», Πατριάρχου Γρηγορίου και Νεαπόλεως, 15310 Αγία Παρασκευή. Τηλ. 2106503556, e-mail: mkonstan@bio.demokritos.gr

Γεωργία Κ. Τσιροπούλα: Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών, Λόφος Κουφός, 15236, Πεντέλη, Τηλ. 2108109191, e-mail: georgia@noa.gr